

Про раду та голову об'єднаної громади та їх повноваження

Після утворення об'єднаної громади її жителі обирають депутатів сільської, селищної, міської ради (далі ради) та сільського, селищного, міського голову (далі голову) об'єднаної громади. На всю об'єднану громаду буде одна спільна рада та один голова.

Наприклад, до об'єднання було 3 села, у яких були свої сільські ради та сільські голови. Після того як ці 3 села утворили об'єднану громаду, їх сільські ради та посади сільських голів ліквідовуються. Натомість, виникає одна спільна об'єднана рада та один спільний сільський голова. Їх і обирають жителі усіх населених пунктів, які увійшли до об'єднаної громади.

Скільки буде депутатів у раді?

Кількість депутатів залежить від кількості виборців у об'єднаній громаді. Закон встановлює такі рамки:

- 3) від 3 тисяч до 5 тисяч виборців - 22 депутати;
- 4) від 5 тисяч до 20 тисяч виборців - 26 депутатів;
- 5) від 20 тисяч до 50 тисяч виборців - 34 депутати...

Детальніше в Законі «Про місцеві вибори» (стаття 16-3).

Тобто, після об'єднання кількість депутатів у раді має збільшитися. Це потрібно для того, щоб усі населені пункти, що увійшли до складу об'єднаної громади, були представлені.

Які гарантії, що місцеві жителі отримають своїх представників у раді?

На території сіл, селищ, що увійшли до складу сільської, селищної об'єднаної громади, будуть утворені відповідні одномандатні округи. Кількість округів дорівнює кількості депутатів, які обираються. Голосувати за кандидатів в цих округах зможуть тільки жителі, які проживають на території, де утворено округ. Тобто, виборці із цих сіл, селищ матимуть своїх депутатів у раді.

Наприклад, до складу об'єднаної громади увійшло 11 сіл. На черзі вибори депутатів ради. Склад ради – 22 депутати, а значить буде утворено 22 округи. На території кожного із цих сіл за умови однакової кількості жителів буде утворено по 2 округи. Тобто, кожне село, що увійшло до складу об'єднаної громади, отримає по 2 депутати в раді. Якщо ж в якомусь із сіл жителів менше ніж в середньому по об'єднаній громаді, то воно входить до якогось із округів, а значить теж зможе отримати хоча б одного депутата.

Система представництва в радах міських об'єднаних громад суттєво відрізняється від сільських та селищних. Спочатку депутатські мандати розподіляються між партіями, які висунули кандидатів, пропорційно до кількості голосів виборців, відданих за кожну партію. Після того, як визначено кількість мандатів, які має отримати кожна партія, вирішується, хто саме з партійних кандидатів отримає мандат – для цього порівнюються відсотки голосів, відданих за кандидатів від цієї партії в різних округах. Мандати отримають ті кандидати від партії, які набрали найбільший відсоток голосів відносно інших кандидатів від цієї ж партії в інших округах. Особливістю системи є те, що немає гарантій, що від кожного округу буде обрано депутата.

Де буде знаходитися рада?

Приміщення ради знаходиться у адміністративному центрі об'єднаної громади.

Як правило, центр громади - це найрозвинутіший населений пункт, розташований географічно у центрі громади. Це потрібно для того, щоб до нього було зручно добиратися. Визначення центру об'єднаної громади міститься в пропозиції щодо ініціювання добровільного об'єднання територіальної громади (про порядок ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст дивіться детальніше в Розділі II Закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад»).

Чим займатиметься рада?

В основному рада займатиметься тими ж питаннями, що і займалась до об'єднання громад. Зокрема, прийматиме та вноситиме зміни у місцевий бюджет, опікуватиметься комунальним майном, піклуватиметься про розвиток територій, що увійшли до об'єднаної громади, буде надавати згоду на розміщення на території громади нових об'єктів, встановлюватиме місцеві податки і збори.

Рада (сільська, селищна, міська) може висловити недовіру голові двома третинами голосів.

Як працюватиме рада?

Організація роботи ради залишиться такою ж, як це було до об'єднання. Тобто, рада працюватиме сесійно. При цьому сесія ради має проходити не рідше одного разу на квартал. Крім того, одна третина депутатів може у разі потреби скликати сесію.

Протоколи сесії ради є відкритими та оприлюднюються і надаються на запит відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Чим займатиметься голова об'єднаної громади?

Після об'єднання повноваження голови особливо не зміняться. Він продовжить займатись організаційною та кадровою роботою. Зокрема, буде скликати та головувати на сесіях ради, підписувати її рішення. Голова також керуватиме апаратом ради та її виконавчим комітетом, підписуватиме його рішення.

Увага! Не варто плутати голову об'єднаної громади із головою ради. Голову об'єднаної громади обирають місцеві жителі, а голова ради може бути лише у районних та обласних радах і його обираються з-поміж себе самі депутати. Голова об'єднаної громади та голова ради мають різні повноваження.

Із яких питань місцеві жителі можуть звернутися до голови?

Голова має серйозні наглядові функції. Громадяни можуть звернутися до голови у разі неналежної роботи виконавчих органів ради або підприємств, установ та організацій комунальної власності.

Наприклад, у місті погано працює комунальне підприємство із перевезення місцевих жителів (автобусні рейси регулярно прибувають із запізненням, не виконуються вимоги Закону щодо безкоштовного проїзду певних категорій громадян, тощо).

Голова може вплинути на роботу такого підприємства шляхом відповідних консультацій. Якщо зауваження голови залишаться без розгляду, він має право звільнити керівника підприємства і призначити на його місце нового.

Як жителі можуть повідомити голову про проблеми?

Місцеві жителі можуть повідомити голову про проблеми особисто. Адже він відповідно до Закону веде особистий прийом громадян. Тобто, має відповідне приміщення та затверджений графік прийому.

Крім того, громадяни за Законом мають право подати голові заяву, скаргу або пропозицію із питань, які віднесені до його компетенції. У визначений строк таке звернення має бути розглянуто і має бути надана відповідь.

Як жителі можуть комунікувати із депутатами ради?

Кожен депутат закріплений за певним округом, де повинен працювати із виборцями. У тому числі, виконувати їх доручення та повідомляти про результат. Кожен депутат місцевої ради повинен не рідше одного разу на рік звітувати про свою роботу перед своїми виборцями. Строки проведення такої звітності визначає місцева рада. Не пізніше, ніж за сім днів до звітування депутат місцевої ради повідомляє виборців про час і місце проведення звіту через місцеві засоби масової інформації або в інший спосіб.

Якщо депутати і голова недобросовісно виконують свої обов'язки, як виборці можуть на них вплинути?

Виборці мають право відкликати депутатів та голову, якщо вони неналежним чином працюють.

Не раніше, ніж через рік роботи місцевого депутата або голови громади виборці мають право внести пропозицію про відкликання депутата або голови громади за народною ініціативою (детальніше – в Законі «Про статус депутатів місцевих рад» та в Законі «Про місцеве самоврядування»).

Матеріали розроблено ВГО «Комітет виборців України» в рамках проекту «Розбудова спроможності в проведенні навчання у виборчому процесі та підвищення обізнаності виборців» Координатора проектів ОБСЄ в Україні. Проект фінансується Міністерством міжнародних справ Канади.